

TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİ BÜLTENİ

XVIII. Cilt

1969

3'üncü Sayı

KÜTÜPHANECİLİK EĞİTİMİNDE ON BEŞ YIL

1968-1969 öğretim yılının sona ermesi ile, ilk kütüphanecilik öğretim kurulumuz olan Ankara Üniversitesi DTCF Kütüphanecilik Bölümü de, 15'inci yılını tamamlamıştır. Bu, şüphesiz, kütüphanecilik tarihimiz yönünden önemli bir yıl dönümüdür. Çünkü, üniversiteye bağlı olarak kurulan bu bölümün 1954-1955 öğretim yılında eğitim ve öğretime başlaması ile, Türk kütüphaneciliği, meslek olma yolundaki en önemli merhalelerden birini daha aşmış oluyor.

Yurdumuzda, kişilerin kazanç sağlamak için bağlandıkları her iş, her uğraşı için «meslek» terimi kullanılıyor olmasına rağmen, bilimsel bakımdan bunların hepsini meslek saymak imkânsızdır. Mesleği oluşturan bazı şartlar, bazı unsurlar vardır. Her hangi bir iş veya uğraşının «meslek» durumuna gelebilmesi bu şartların gerçekleşmesine bağlıdır. Söz konusu şartların en önemlilerinden birisi de, eğitim standardıdır. Bir mesleğe bağlanabilmek için belli bir eğitimden geçilmesi gerekir. Bu, belli bir düzeydeki genel eğitimle desteklenen bir meslek eğitimidir. Öyleyse, hangi eğitim düzeyinden olursa olsun, herkesin katılabileceği bir çalışma alanına «meslek» denilmesi mümkün değildir. Söz gelişi, incelikleri ustacı olarak münasebetleriyle öğrenilen, bağlananlarda belli bir eğitimden geçmiş olma niteliğini aramayan bir iş veya uğraşmayı «meslek» sayamayız. Meslekte, çalışmalarını o mesleğe adayınlar, o alanla ilgili bilgileri «okul»dan almışlar, böylece «meslek formasyonu» kazanmışlardır. Günümüzün tanınmış mesleklerine bağlanabilmek için, mesleğin eğitim ve öğretimini veren bir okuldan geçmek gerektiği herkesçe kabul edilmektedir. Bugün, tabib olmak için Tıp Fakültesini bitirmek; yargıç, savcı veya avukat olabilmek için Hukuk Fakültesinden mezun olmak gerektiğini herkes bilmektedir. Tıp alanında daha alt düzeyde eğitim görmüş bir sağlık memurunun, günümüzün bilimsel meslek anlayışı içinde, tabib olmasına veya öyle sayılmasına imkân yoktur. Eğitim standardı, bir meslek için böylesine önem ve değer kazanmıştır.

Kütüphanecilik eğitim ve öğretimi görmüş elemanların son yıllara kadar yok denebilecek kadar az oluşu, onun «meslek» sayılması konusunda tereddütler doğmasına sebep oluyordu. Son onbeş yıl içinde, üniversiteye bağlı ve üniversite dü-

zeyinde meslek eğitimi veren kütüphanecilik bölümlerinin kurulması ve bunlardan mezun olanların sayısının yüzlerle ifade edilir olması, kütüphaneciliğin meslek oluşu konusundaki tereddütleri dağıtmağa başlamıştır. Artık kütüphanecilik de, meslekler arasındaki yerini almağa hak kazanır duruma gelmiştir. Çünkü, böylece, kütüphanecilik alanında da, bir eğitim standardı, hem de üniversite öğretimi düzeyinde, sağlanmış olmaktadır.

Bugün Türkiye'de, üniversitelere bağlı olarak kurulmuş iki kütüphanecilik bölümü vardır. Bunlardan birisi, yukarıda kuruluşunun 15'inci yılını tamamladığını belirttiğimiz Ankara Üniversitesi DTCF Kütüphanecilik Bölümü ,diğeri ise İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümüdür. İki, geçen on beş yıl içinde 350'yi aşkın mezun vermiştir ve gelişme içindedir. 1964-1965 öğretim yılında faaliyete geçen ikincisi ise, ilk mezunlarını vermeğe başlamasından hemen sonra önemli bir tehlike ile karşı karşıya kalmıştır: Öğretim kadrosu yokluğu yüzünden kapanma tehlikesi! Gerekli tedbirlerin alınarak bu Bölümümüzün içinde bulunduğu bunalımdan kurtarılması başlıca dileğimizdir.

Bu arada, kütüphanecilere meslek formasyonu kazandırmak için, Cumhuriyetimizin ilk yıllarından bu yana gösterilen çabaları anmanın da bir görev olduğunu belirtmek isteriz. Rahmetli Fehmi Ethem Karatay'ın 1925'te başlattığı ilk kurs, kütüphanecilik eğitimi alanında önemli bir adım olmuştur. Sayın Adnan Ötüken'in Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Cografya Fakültesi bünyesinde 1942 yılında başlatıp 1954 yılına kadar sürdürdüğü kurs ve dersler ise, bir yandan kütüphanecilik eğitiminin gerekliliğini, öte yandan da bu eğitimin üniversite düzeyinde olabileceğini ilgililere kabul ettirmiştir. Bu çabaları, düzenli bir meslek eğitim ve öğretimini hazırlayan değerli çalışmalar olarak değerlendirmek gerektiğine inanıyoruz. Millî Eğitim Bakanlığı da, 1960 yılından bu yana, her yıl düzenlediği «meslek içi eğitim» kursları ile halk, çocuk ve okul kütüphanelerinde görev almış, fakat meslek eğitimi görmemiş meslektaşlarımıza meslek formasyonu kazandırmaya çalışmaktadır.

Türk Kütüphaneciler Derneği, kütüphanecilik tarihimiz açısından önemli saydığı bu yıldönümünün bir anısı olarak, Ankara Üniversitesi DTCF Kütüphanecilik Bölümü asistanlarından Dr. Özer Soysal'ın Türkiye'de Okul Kütüphanesi (Ankara, 1969) adlı küçük bir araştırmasını yayınlamıştır. Bülten'iniz de, Bölümün başka bir yıldönümü için Dr. Arthur M. McAnally'nin yazdığı ve bahtsız meslektaşımız rahmetli Sema Göksel'in dilimize çevirdiği, bugüne kadar yayınlanamamış «Kütüphane Mimarisinde Modern Eğilimler» adlı yazıyı bu sayısında okuyucularına sunmak suretiyle, bu mutlu yıldönümünü kutlamış olduğu inancındadır. — TKDB

